

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ "เบญจมิตรวิชาการ" ครั้งที่ 10

The 10thBENJAMITRA Network National and International Conference

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

สุวภัทร ใจเอื้อ¹, พัชรวิพรรณ กิจมี²

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น, ninew24@gmail.com

²อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น, patchareewan@feu.edu

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ จำนวน 49 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 มีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน แนวทางพัฒนา คือ ครอบคลุมข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ทั้งจากตัวนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน เพื่อน และผู้ปกครอง (2) ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีการคัดกรองนักเรียนโดยใช้เกณฑ์การคัดกรองตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แนวทางพัฒนา คือ ควรจัดทำเครื่องมือที่ได้มาตรฐานในการคัดกรอง (3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรม ชุมชมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน แนวทางพัฒนา คือ ควรจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้ค้นพบตัวเอง เพื่อให้นักเรียนได้ตรงความความถนัด และความต้องการของนักเรียน (4) ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา พบว่า ส่วนใหญ่มีการสื่อสารกับผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการ ป้องกันและแก้ไข้ปัญหา แนวทางพัฒนา คือ ควรปลูกจิตสำนึกให้กับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย (5) ด้านการส่งต่อ พบว่า ส่วนใหญ่มีการบันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน แนวทางพัฒนา คือ ควรให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดูแลนักเรียนที่มีปัญหา

บทนำ

การศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา ความสามารถ ด้านต่าง ๆ เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม ตลอดจนมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขในสังคมที่เปลี่ยนแปลง และพัฒนาก้าวหน้าไปอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็ความเจริญองงมาจากด้าน สังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง การสื่อสาร เทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ ๆ ได้นั้น นอกจากจะส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและ การช่วยเหลือแก้ไข้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็เป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของการพัฒนาความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นไปตามความมุ่งหวัง ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่ปรึกษาที่เป็นแกนนำ สำคัญของการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ และด้านความประพฤติ โดยมอบความรักความเมตตาต่อศิษย์ และมีความภาคภูมิใจในบทบาทหน้าที่ที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน เพื่อให้นักเรียนเหล่านั้นเจริญเติบโตงามงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคมสืบไป (กรมสุขภาพจิต, 2563, หน้า 1) และเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563,หน้า 2 - 3) จึงจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหา และคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้สถานศึกษาในสังกัดดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งนักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแล ช่วยเหลือ ปกป้องคุ้มครองอย่างรอบด้านด้วย

กระบวนการดำเนินงานที่มีขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีองค์ประกอบในการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรู้จักผู้เรียนทั้งที่เป็นและสำคัญเกี่ยวกับตัวนักเรียน 2) การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรอง 3) การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาทุกคนให้มีความภาค มีความภาคภูมิใจในตนเองในทุก ๆ ด้านมากขึ้น 4) การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา หมายถึง การดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิด และร่วมหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยเหลือนักเรียนทั้งการป้องกันและการเข้าไปช่วยแก้ไข้ปัญหา และ 5) การส่งต่อ หมายถึง การส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ในกรณีที่ครูที่ปรึกษาและนักเรียนไม่สามารถแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (กรมสุขภาพจิต, 2563, หน้า 7)

โรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ เป็นโรงเรียนประจำอำเภอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 ตั้งอยู่ในอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งทางผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติตามนโยบายการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาโดยตลอดตั้งแต่การศึกษา 2547 เป็นต้นมา แต่จากการสัมภาษณ์ นายศิริชัย จรรย์ตะ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารกิจการนักเรียน (การสื่อสารระหว่างบุคคล,28 ตุลาคม 2562) กล่าวว่า ถึงแม้ว่า ทางโรงเรียนจะมีการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเข้ามาใช้ในโรงเรียนเป็นเวลากหลายปีแล้วก็ตาม แต่ก็ยังพบปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหานักเรียนออกกลางคัน ปัญหายาเสพติด และปัญหาการตั้งครรภ์ จากปัญหาที่พบ ทางผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าควรศึกษาผลการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ เพื่อหาแนวทางในการแก้ไข้ปัญหาเหล่านี้

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับกาดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 เพื่อนำไปใช้ในเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีการวิจัย (ต่อ)

ตอนที่ 2 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบบรรยาย

ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ นำเสนอโดยการบรรยาย

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูในโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ จำนวน 49 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่และร้อยละ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 มีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา และด้านการส่งต่อ โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ผู้สอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าทางโรงเรียนมีการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 2 ข้อ คือ จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน และดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงและสอดคล้องกับสภาพจริงของนักเรียนแต่ละคน ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าไม่ได้ดำเนินการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.41 คือ ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล สำหรับปัญหาที่พบ ได้แก่ ไม่สามารถทำความเข้าใจกับนักเรียนได้ทุกคนโดยละเอียด เพราะการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองบางคนไม่ได้ข้อมูลโดยละเอียด การจัดทำข้อมูลพื้นฐานเรื่องราวได้ของหลาย ๆ ครอบครัว เนื่องจากรายได้แต่ละเดือนไม่แน่นอน นักเรียนให้ข้อมูลไม่ตรงกับที่ไปสอบถามผู้ปกครอง นักเรียนมีความหลากหลายทางด้านชาติพันธุ์ ุ้นนักเรียน ไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริง และนักเรียนอยู่ในพื้นที่ห่างไกล การเยี่ยมบ้านนักเรียนไม่ทั่วถึง เยี่ยมได้แค่พ่อที่นักเรียนอาศัย โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ ครอบคลุมข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ทั้งจากตัวนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน เพื่อน และผู้ปกครอง ควรจัดกิจกรรมที่สามารรวมนักเรียนต่างชาติพันธุ์และยึดธรรมเนียมประเพณีของแต่ละเผ่าไว้ สังเกตนักเรียนเป็นรายบุคคลเพิ่มเติม และให้ความช่วยเหลือเป็นกรณี กรณีโรงเรียน ไปส่ง แต่ละหมู่บ้าน และควรมีเครื่องมือที่เหมาะสมในการเก็บข้อมูล

ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ผู้สอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าทางโรงเรียนมีการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 100 คือ คัดกรองนักเรียนโดยใช้เกณฑ์การคัดกรองตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าไม่ได้ดำเนินการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.47 คือ นำข้อมูลการคัดกรองนักเรียนไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมนักเรียนตามสภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคล สำหรับปัญหาที่พบ ได้แก่ ไม่สามารถคัดกรองนักเรียนได้โดยละเอียดทุกคน นักเรียนบางคนถือ SDO ไม่ตรงตามความจริง ทำให้การสรุปผลคลาดเคลื่อน บางครั้งคัดกรองแล้วไม่ได้นำข้อมูลไปใช้ ทำให้การคัดกรองไม่เป็นประโยชน์ หากคัดกรองอย่างแท้จริงจะใช้เวลามาก เครื่องมือไม่มีความชัดเจน และไม่มีเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ ควรจัดทำแบบประวัตินักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อถ่ายต่อการคัดกรอง ควรนำข้อมูลที่ได้จากการคัดกรองไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป ควรมีการประชุมหลาย ๆ ช่องทาง จากหลายหน่วยงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ควรสังเกตนักเรียนระหว่างที่อยู่โรงเรียนและให้ความดูแลช่วยเหลือตามกรณีที่เกิดขึ้น ความมีหลักเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจน และควรจัดทำเครื่องมือที่ได้มาตรฐานในการคัดกรอง

ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า ผู้สอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าทางโรงเรียนมีการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 100 จำนวน 2 ข้อ คือ จัดกิจกรรมชุมนุมที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน และจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าไม่ได้ดำเนินการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 18.37 คือ จัดประชุมครูที่ปรึกษา เพื่อชี้แจงแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน สำหรับปัญหาที่พบ ได้แก่ ไม่มีการสำรวจความต้องการของนักเรียน การส่งเสริมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงยังไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้อง ทำให้การแก้ไข้ปัญหายังไม่ประสบความสำเร็จ นักเรียนหลายคนมีความสามารถต่างกัน แต่การส่งเสริมยังไม่สามารถตอบสนองนักเรียนได้ครบทุกด้าน ขาดงบประมาณในการส่งเสริมนักเรียนอย่างเต็มที่ และนักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ค้นพบตัวเอง ทำให้การส่งเสริมนักเรียนไม่ตรงกับความต้องการเป็นเรียงยาก โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ ควรมีการสำรวจความต้องการของนักเรียน และส่งเสริมให้ตรงตามความต้องการ และความสามารถของนักเรียน ควรมีการส่งเสริมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้มากขึ้นและส่งเสริมอย่างถูกต้องเหมาะสม ควรแบ่งกลุ่มตามความสามารถ และให้โรงเรียนได้เลือกอย่างอิสระ ควรจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้ค้นพบตัวเองว่าตนเองถนัดอะไร ต้องการอะไร เพื่อจะให้นักเรียนส่งเสริมนักเรียนได้ตรงตามความถนัดและตรงตามความต้องการของนักเรียน ควรให้แนวทางในการตัดสินใจกับนักเรียน ว่าต้องการได้รับการส่งเสริมในด้านใด ควรมีการอบรมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ เพื่อนำไปปฏิบัติได้ และควรสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมนักเรียนอย่างเต็มที่

ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา พบว่า ผู้สอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าทางโรงเรียนมีการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 100 คือ นัดพบและสื่อสารกับผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าไม่ได้ดำเนินการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.39 คือ จัดกิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาบุคลิกภาพแก่นักเรียน สำหรับปัญหาที่พบ ได้แก่ แก้ไข้ปัญหานักเรียนได้ไม่ทั่วถึง ไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างครบถ้วนทุกคน นักเรียนขาดความตระหนักตัวตนเอง และการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาขาดความสม่ำเสมอ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ ควรมีงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ควรอาศัยความร่วมมือของคณะครูทุกฝ่าย และผู้ปกครองช่วยสอดส่องดูแลนักเรียน เพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ควรปลูกจิตสำนึกให้กับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และควรติดตามการแก้ไข้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง

ด้านการส่งต่อ พบว่า ผู้สอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าทางโรงเรียนมีการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ 91.84 คือ บันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน ส่วนข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าไม่ได้ดำเนินการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.78 คือ มีการติดตามผลการส่งต่อนักเรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อหาทางแก้ไข้ปัญหา สำหรับปัญหาที่พบ ปัญหา ได้แก่ การดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึงทำให้การส่งต่อนักเรียนกรณีที่มีปัญหาทำได้ไม่ครบถ้วน นักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา บางคนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษางจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือ การส่งต่อขาดการประสานงานระหว่างผู้เกี่ยวข้อง การดำเนินการส่งต่อไม่มีความต่อเนื่อง และการส่งต่อให้ครูที่ปรึกษาไม่ใชการแก้ไข้ปัญหาจริง โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ ควรให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดูแลนักเรียนที่มีปัญหา ครูที่ปรึกษาต้องประสานงานกับครูที่ทำงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูแนะแนว เพื่อวางแผนการส่งต่อที่ภายในและภายนอก ควรจัดกิจกรรมออกเยี่ยมนักเรียนในเขตพื้นที่บริการ เพื่อการเข้าถึงผู้ปกครองและชุมชน และขอความร่วมมือในการสอดส่องดูแลนักเรียน

บทสรุป

ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ผู้สอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าทางโรงเรียนมีการดำเนินงานจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน และดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงและสอดคล้องกับสภาพจริงของนักเรียนแต่ละคน ปัญหาสำคัญ คือ ไม่สามารถทำความเข้าใจกับนักเรียนได้ทุกคนโดยละเอียด แนวทางพัฒนา คือ ควรสอบถามข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ทั้งจากตัวนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน เพื่อน และผู้ปกครอง

ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ผู้สอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าทางโรงเรียนมีการดำเนินงานคัดกรองนักเรียนโดยใช้เกณฑ์การคัดกรองตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ปัญหาสำคัญ คือ เครื่องมือไม่มีความชัดเจน แนวทางพัฒนา คือ ควรจัดทำเครื่องมือที่ได้มาตรฐานในการคัดกรอง

ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า ผู้สอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าทางโรงเรียนมีการดำเนินงานจัดกิจกรรมชุมนุมที่ตอบสนองความต้องการของนักเรียน และจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ปัญหาสำคัญ คือ นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ค้นพบตัวเอง แนวทางพัฒนา คือ ควรจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้ค้นพบตัวเอง เพื่อจะให้นักเรียนส่งเสริมนักเรียนได้ตรงตามความถนัด และความต้องการนักเรียน

ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา พบว่า ผู้สอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าทางโรงเรียนมีการดำเนินงานนัดพบและสื่อสารกับผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ปัญหาสำคัญ คือ นักเรียนขาดความตระหนักตัวตนเอง แนวทางพัฒนา คือ ควรปลูกจิตสำนึกให้กับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ด้านการส่งต่อ พบว่า ผู้สอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่าทางโรงเรียนมีการดำเนินงาน บันทึกการส่งต่อนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน ปัญหาสำคัญ คือ การส่งต่อขาดการประสานงานระหว่างผู้เกี่ยวข้อง แนวทางพัฒนา คือ ควรให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดูแลนักเรียนที่มีปัญหา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34
2. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 34 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

กลุ่มศึกษา
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จำนวน 49 คน ปีการศึกษา 2562

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34
- ตอนที่ 3 ปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ผู้ศึกษาสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี หลักการ วรรณกรรมและงานวิจัยการค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามของ พระครูวินัยธรบุญญกร โภษะผ่าย (2560) มาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ที่แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบไปด้วยคำถามของเนื้อหาแต่ละด้าน จำนวน 26 ข้อ จำนวนออกเป็นรายข้อดังนี้ (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 5 ข้อ (2) ด้านการคัดกรองนักเรียน จำนวน 5 ข้อ (3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำนวน 6 ข้อ (4) ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา จำนวน 7 ข้อ และ (5) ด้านการส่งต่อ จำนวน 3 ข้อ
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษารับคำปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง
4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษาโดยผู้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน
5. นำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไข้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา โดยพิจารณาเลือกคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป
6. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข้แล้ว ไปทดลองใช้เครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายการวิจัย คือ ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนสบเมยวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จำนวน 40 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98
7. นำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ศึกษาดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล โดยขอหนังสือแนะนำตัวจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34
2. ผู้ศึกษา นำแบบสอบถามไปแจกตัวตนเอง เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2563 โดยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากครูในโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จำนวน 49 คน
3. ผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามคืนเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2563 จำนวนทั้งสิ้น 49 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำแบบสอบถามมาตรวจสอบ พบว่ามีความสมบูรณ์ทุกฉบับ จึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามของครูในโรงเรียนแม่ลาน้อยตรูลสิกข์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบบรรยาย